

Lelki otthonunk az Egyház, 2. - 2019.01.14.

1./ Órigenész (184-254) az ókor egyik legnagyobb szentírástudója a véres keresztényüldözések korában élt. A katonacsászárok közül Decius volt az, aki szisztemtikus és tömeges üldözésekbe kezdett. Elrendelte, hogy trónralépésének évfordulóján minden alattvaló köteles áldozatot bemutatni a pogány istenek és a császár tiszteletére. Aki ezt megtagadta, kivégezték. Decius bevezette a kínzásokat is. Órigenész apja Leonidász is vértanú lett, s az akkor kamasz Órigenész végignézte apja halálát. Végül Valerianusz császár uralkodása idején őt is elfogták, s a kínzásokba belehalt.

Órigenész a 230-as évek második felében Caesareában írta *Buzdítás a vértanúságra* c. művét. A két diakónusnak címzett értekezésének 5. fejezetében ezeket írja:

„Ábrahámnak hajdan ezt mondta az Isten: „*Vonulj ki földedről*” (Ter 12,1). Nemsokára talán nekünk is ezt mondja: „*Vonuljatok ki az egész földről!*” Jó lesz engedelmeskedni neki, hogy mihamarabb megmutassa nekünk a mennyeket, ahol az úgynevezett 'mennyek országa' található. Láthatjuk, hogy az élet tele van a különféle erényekért folytatott küzdelmekkel... Úgy tűnik, a mértékletességért igen sokan küzdenek, még olyanok is, akik nem tartoznak Isten részéhez. Egyesek bátran meghalnak a közjó érdekében. A bölcsességre azoknak van gondjuk, akik értenek a lényeg megvizsgálásához, és az igazság keresésére adták magukat, akik az igazságos életet tűzték ki célul maguk elé. Az erények ellen küzd a test kívánsága, de ugyanúgy sok külső dolog is. A jámborságért azonban csak *a választott nép, a királyi papság, a szent nemzet, Isten tulajdon népe* (vö. 1Pét 2,9) küzd, miközben a többi ember, ha üldözés tör ki a vallások ellen, még csak nem is tesz úgy, mintha vállalná a halált a jámborságért, az istentelen élet helyett az istenes halált választva.

Mindenkinek, aki a választott nemzetséghez akar tartozni, meggyőződése, hogy akkor is, amikor a magukat sokistenhívőknek nevező istentelenek /vagyis a pogányok/ támadják, csakis Istenre kell hallgatnia, aki minduntalan ezt mondja: *'Ne legyenek más isteneid rajtam kívül!'* (Kiv 20,3)”

Órigenész arra figyelmezteti a két diakónust, hogy a pogányok között szavukkal vallják meg hitüket. A hívőket jámboroknak mondja, a pogányokat pedig ateistáknak. Nézzük meg, kik is voltak ebben az időben az ateisták. Az ókori felfogás az *epikureusokat* mondta ateistáknak. A Krisztus előtti III. században élt görög filozófus *Epikurosz* azt tanította, hogy ha az ember megszabadul félelmeitől, akkor a földi élet gyönyörei boldoggá teszik az életét. De a gyönyör – mint végső cél – alatt nem a kicsapongók és az élvhajhászok gyönyöreit értette, hanem a szép és kellemes életet.

Epikurosz késői követője, a Krisztus előtti I. században élt *Lucretius Carus* a lélek zavartalan nyugalomához még azt is szükségesnek tartotta, hogy az ember ne érintkezzen a politika uraival, és csak a bölcsék baráti társaságát keresse.

A zavartalan nyugalom elérése érdekében Epikurosz bezárkózott athéni kertjébe, ám Lucretius ezt nem tudta megtenni, s az általa gyűlölt Julius Caesar elől az öngyilkosságba menekült. (vö. Nyíri Tamás: A filozófiai gondolkodás története, 115-116)

2./ A keresztények és az ateisták közötti különbség tehát nem abban áll, hogy az előbbieket az erényeket keresték, az utóbbiak pedig a kényelmes életet. Nem. A különbség abban állt, hogy a keresztények az isteni törvények megtartását keresték, az ateisták pedig a maguk által megfogalmazott elvek megvalósítását. A keresztények szükség esetén meghaltak Istenbe vetett hitükért, az ateisták pedig szükség esetén öngyilkosok lettek, mert nem tudták megvalósítani a maguk kreálta elveket. Lényegében önmagukért haltak meg és nem Istenért. Önmaguk szeretete fontosabb volt minden másnál. A keresztény vértanúknál pedig Isten szeretete megelőzte önmaguk szeretetét is.

Napjainkban nem ismétlődnek meg ezek az ókori jelenségek? Nem találkozunk ma is olyan jóra törekvő emberekkel, akik szép és kényelmes életre törekednek – de Isten nélkül?! Ez a fogyasztói wellness-világ, mely belecsömörlött a politikába, nem ugyanazt akarja, mint az epikureusok: zavartalanul élvezni az életet, mintha mindig wellness-hétvége lenne?! Mi ebben a rossz? - kérdezhetik. Nincs ebben rossz, csupán tévedés. Az a tévedés, hogy a boldog élethez hozzátartozik az odaadás is – a devotio. Odaadottság Istennek, odaadottság a házastársnak és a családnak, odaadottság a hivatásnak. Aki ad, az kap – tanítja Jézus. A mai ateista világ ismertetőjele, hogy csak kapni szeret. Az odaadottság hiányzik belőle. Ezért nem találja/találhatja meg a boldogságot.